

Laidiens: 14.12.2007., Nr. 201

Ministru kabineta noteikumi Nr.862

Rīgā 2007.gada 11.decembrī (prot. Nr.69 49.§)

Cūku vezikulārās eksantēmas uzliesmojuma likvidēšanas un draudu novēršanas kārtība

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 26.panta pirmo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka cūku vezikulārās eksantēmas uzliesmojuma apkarošanas pasākumus, šo pasākumu plānošanu, personu un institūciju kompetenci, personu pārvietošanās un dzīvnieku pārvadāšanas ierobežojumus, rīkojumu izziņošanas un izpildes reglamentu, rīcību ar dzīvnieku izcelsmes produktiem un dzīvnieku līķiem, savvaļas dzīvnieku medību noteikumus, materiāltehnisko nodrošinājumu, transportlīdzekļu dezinfekcijas un tīrīšanas kārtību, kā arī karantīnas noteikšanas un atcelšanas kārtību.

2. Cūku vezikulārā eksantēma (turpmāk - slimība) ir epizootiska slimība, kas izraisa visu cūku sugas dzīvnieku saslimšanu, kura klīniski nav atšķirama no mutes un nagu sērgas un kura rada vezikulas uz dzīvnieka šņukura, lūpām, mēles un pirkstu koronārajām saitēm.

3. Pārtikas un veterinārā dienesta (turpmāk - dienests) amatpersona slimības uzliesmojuma apstiprināšanai paraugus laboratoriskiem izmeklējumiem nosūta uz laboratoriju, kurai saskaņā ar normatīvajiem aktiem par references laboratorijas statusa piešķiršanu un akreditācijas kārtību, references laboratorijas funkcijām un pienākumiem un prasībām references laboratoriju iekārtām un aprīkojumam piešķirts references laboratorijas statuss (turpmāk - references laboratorija). Slimības uzliesmojumu ganāmpulkā apstiprina šādos gadījumos:

3.1. novietnēs, kur slimības ierosinātājs ir izolēts un nav saskarē ar cūkām vai apkārtējo vidi;

3.2. novietnēs, kur cūkām veikti slimības ierosinātāja laboratoriskie izmeklējumi un rezultāts ir seroloģiski pozitīvs, ja šīm cūkām vai citiem novietnē esošiem dzīvniekiem novēro slimībai raksturīgas klīniskas pazīmes;

3.3. novietnēs, kur laboratoriskajos izmeklējumos ir atrastas seroloģiski pozitīvas cūkas vai tām ir slimībai raksturīgas klīniskas pazīmes, ja ir apstiprināta tieša epizootoloģiskā saikne ar apstiprinātu slimības avotu;

3.4. citos ganāmpulkos, kuros ir atklātas seroloģiski pozitīvas cūkas.

4. Šo noteikumu 3.4.apakšpunktā minētajā gadījumā dienesta amatpersona pirms slimības uzliesmojuma apstiprināšanas veic izmeklēšanu, atkārtu paraugu ņemšanu laboratoriskiem izmeklējumiem ar intervālu, kas nav

mazāks par 28 dienām starp paraugu ņemšanas reizēm. Paraugu ņemšanas periodā un slimības apstiprināšanas procesa laikā novietnei piemēro šo noteikumu III nodaļā minētos pasākumus, un tie ir spēkā līdz izmeklēšanas pabeigšanai.

5. Ja šo noteikumu 4.punktā minētajos turpmākajos laboratoriskajos izmeklējumos slimība netiek konstatēta, bet cūkas joprojām ir seroloģiski pozitīvas, tās dienesta amatpersonas uzraudzībā iznīcina vai nokauj dienesta amatpersonas norādītajā kautuvē. Dienesta amatpersona nodrošina, lai cūkas pēc to ieviešanas kautuvē tiktu turētas un nokautas atsevišķi no citām cūkām. Cūkgaļu, kas iegūta no seroloģiski pozitīvām cūkām, atļauts izplatīt Latvijas teritorijā.

6. Ja konstatē atsevišķu inficēšanās gadījumu (slimības diagnoze apstiprināta references laboratorijā par mežacūku saslimšanu) vai slimības uzliesmojumu, valsts galvenais pārtikas un veterinārais inspektors informē Zemkopības ministriju par šo faktu. Zemkopības ministrija informē Krīzes vadības padomes priekšsēdētāju par iespējamām draudiem sakarā ar sevišķi bīstamas infekcijas slimības (epizootijas) izplatīšanos.

7. Noteikumu uzraudzību un kontroli veic dienests:

7.1. sadarbībā ar Valsts meža dienestu, ja slimība ir konstatēta vai ir aizdomas par saslimšanu mežacūku populācijā;

7.2. ja slimība ir konstatēta vai ir aizdomas par mājas cūku saslimšanu.

II. Dienesta rīcība pēc slimības uzliesmojuma

8. Lai efektīvi apkarotu slimību, dienests izstrādā un iesniedz apstiprināšanai Eiropas Komisijā rīcības plānu, kuru pēc pozitīva saskaņojuma saņemšanas publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis. Rīcības plānā:

8.1. paredz darbības, kas nodrošina rīcības plāna ieviešanu, ātru un veiksmīgu slimības apkarošanas kampaņas veikšanu;

8.2. paredz darbības, kas nodrošina normatīvajos aktos par dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktu savākšanu un iznīcināšanu, dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktu, dzīvnieku barības iegūšanu un izplatīšanu, kā arī par tirdzniecību ar dzīvniekiem, dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktiem un dzīvnieku barību noteikto prasību izpildi;

8.3. iekļauj darbību kārtību un paredz izstrādāt iekšējos normatīvos aktus, kas dzīvnieku īpašniekam nodrošina savlaicīgu kompensāciju saņemšanu Lauku atbalsta dienestā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai, kādā piešķir un dzīvnieku īpašnieks saņem kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies epizootijas vai valsts uzraudzībā esošās dzīvnieku infekcijas slimības apkarošanas laikā;

8.4. norāda detalizētu vadības shēmu, iekļaujot slimības draudu novēršanā un likvidēšanā iesaistāmās valsts un pašvaldības iestādes valsts, reģionālajā un vietējā līmenī, lai nodrošinātu operatīvu lēmumu pieņemšanu un to īstenošanu, kā arī rīkojumu izziņošanas un izpildes reglamentu;

8.5. nosaka personas un to pienākumus pastāvīgi darbojošos ekspertu grupai. Ekspertu grupa, ja nepieciešams, sadarbojas ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu ekspertiem, lai regulāri papildinātu speciālās zināšanas un palīdzētu attiecīgajām institūcijām kvalitatīvi sagatavoties slimības uzliesmojumam;

8.6. paredz pasākumus, lai nodrošinātu nepieciešamo resursu, tai skaitā finanšu (Zemkopības ministrijai kārtējam gadam piešķirtie valsts budžeta līdzekļi, līdzekļi neparedzētiem gadījumiem, Eiropas Savienības budžeta līdzekļi slimības kontroles un apkarošanas pasākumos radušos zaudējumu atmaksai Eiropas Savienības dalībvalstīm) pieejamību ātrai un efektīvai slimības apkarošanas kampaņai (piemēram, nodrošinājums ar laboratorijas personālu, ekipējumu un infrastruktūru);

8.7. norāda vadlīnijas, kurās nosaka praktisko darbību īstenošanas kārtību visos slimības apkarošanas posmos, mazgāšanas un dezinfekcijas kārtību. Izstrādā transportlīdzekļu vadītājiem paredzētu transportlīdzekļu mazgāšanas un dezinfekcijas procedūru reģistrēšanas žurnālu;

8.8. norāda detalizētu informāciju par kontroles pasākumos iesaistīto personu nepieciešamajām prasmēm, viņu pienākumiem, norādot arī nepieciešamos individuālos aizsardzības līdzekļus un to saņemšanas kārtību;

8.9. paredz apkarošanas pasākumos iesaistīto personu izglītošanas programmu par slimības klīniskajām pazīmēm, epizootoloģisko uzraudzību, kontroli un slimības apkarošanu, kā arī sekmē attiecīgo personu administratīvo prasmju saglabāšanu un attīstību;

8.10. nosaka vakcinācijas plānu, kurā izstrādāti vairāki scenāriji un sniegtas norādes par to, kuras dzīvnieku sugas var tikt vakcinētas, nepieciešamais vakcīnu daudzums un to pieejamība;

8.11. norāda diagnostikas laboratorijas, kuras aprīkotas dzīvnieku liķu patalog-anatomiskai izmeklēšanai, seroloģiskai, histoloģiskai vai citu veidu izmeklēšanai, kā arī paredz darbības ātrai paraugu transportēšanai uz laboratoriju un izvērtē laboratorijas analīžu veikšanas iespējas un pieejamos resursus rīcībai slimības uzliesmojuma gadījumā;

8.12. nosaka darbības, kas veicamas, lai slimības uzliesmojuma laikā nodrošinātu dzīvnieku liemeņu un dzīvnieku izcelsmes atkritumu masveida apglabāšanu, neapdraudot cilvēku veselību un izmantojot procedūras vai metodes, kas novērš kaitējumu videi, minimāli apdraud augsni, gaisu, virszemes un pazemes ūdeņus, augus un dzīvniekus, rada minimālus trokšņa traucējumus vai smaku, minimālu kaitīgo ietekmi uz lauku ainavu vai īpašiem apskates objektiem;

8.13. nosaka komersantu uzņēmumus, kuri paredzēti dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktu iznīcināšanai;

8.14. nosaka kārtību, kādā tiek informēti lauksaimnieki, lauku iedzīvotāji un slimības skarto teritoriju iedzīvotāji. Slimības uzliesmojuma laikā iedzīvotājiem nodrošina tiešas un pieejamas sakaru iespējas, kā arī informāciju valsts un reģionālajos plašsaziņas līdzekļos;

8.15. nosaka kārtību, kādā nodrošināma pieejamība iekārtām, personālam, kā arī materiāliem, kas nepieciešami, lai ātri un efektīvi apturētu un likvidētu slimības uzliesmojumu;

8.16. nosaka nepieciešamo vakcīnu daudzumu vakcinācijas kampaņas veikšanai.

9. Lai sekmētu slimības apkarošanu, dienests izveido ekspertu grupu. Ekspertu grupa palīdz dienestam veikt epizootoloģiskos pētījumus, noteikt paraugu ņemšanas kārtību laboratoriskiem izmeklējumiem, organizē paraugu testēšanu un interpretē laboratorisko izmeklējumu rezultātus, kā arī iesaka slimības apkarošanas stratēģiju. Ekspertu grupas sastāvā iekļauj epizootologus, veterināros zinātniekus, bioloģus, virusologus, speciālistus vides drošības jomā, kā arī citas personas, kuru kompetence atbilst šajos noteikumos minētajām prasībām.

10. Epizootoloģiskajos pētījumos iegūst šādu informāciju:

10.1. iespējamais slimības ierosinātāja klātbūtnes ilgums ganāmpulkā līdz laikam, kad rodas aizdomas par cūku saslimšanu vai tiek saņemts attiecīgs ziņojums;

10.2. iespējamie slimības izcelsmes avoti un iespējami inficēto novietņu daudzums, kuras varētu apdraudēt viens slimības izcelsmes avots;

10.3. personu, transportlīdzekļu, cūku, to liķu, spermas, gaļas vai jebkura cita materiāla, kas varētu būt infekcijas pārnēsējs, pārvietošanās ceļi uz iespējami inficēto novietni vai no tās;

10.4. slimības ierosinātāja pārvešanas iespējas uz citu valstu teritoriju.

11. Dienests 24 stundu laikā ziņo Eiropas Komisijai un pārējām Eiropas Savienības dalībvalstīm par primāro slimības uzliesmojumu Latvijas teritorijā (slimības uzliesmojums, kas epizootoloģiski nav saistīts ar iepriekšējo slimības uzliesmojumu tajā pašā vai citā valsts administratīvajā teritorijā), kā arī par pasākumu pabeigšanu un ierobežojumu atcelšanu pēc pēdējā slimības uzliesmojuma. Dienests nekavējoties informē Eiropas Komisiju, infekcijas slimības apdraudēto valsti un citas Eiropas Savienības dalībvalstis, ja epizootoloģiskajos pētījumos tiek apstiprināts, ka slimības ierosinātājs tiek pārvests uz citu valsti.

12. Šo noteikumu 11.punktā minēto ziņojumu par primāro slimības uzliesmojumu nosūta elektroniski. Ziņojumā iekļauj šādu informāciju:

12.1. informācijas nosūtīšanas datumu;

12.2. informācijas nosūtīšanas laiku;

12.3. norāda skarto valsti - Latvija;

12.4. slimības nosaukumu un vīrusa tipu, ja tas ir noteikts;

12.5. sērijveida uzliesmojumu skaitu;

12.6. slimības uzliesmojuma veidu;

12.7. to slimības uzliesmojumu skaitu, kas saistīti ar ziņojumā norādīto uzliesmojumu;

12.8. novietnes ģeogrāfisko atrašanās vietu un reģionu;

12.9. citus reģionus, kas iekļauti ierobežojumu zonā;

12.10. slimības apstiprināšanas datumu;

12.11. datumu, kad ir radušās aizdomas par saslimšanu;

12.12. datumu, kad notikusi pirmā slimības novērtēšana;

12.13. slimības izcelsmes vietu;

12.14. veiktos kontroles pasākumus;

12.15. uzņēmīgo dzīvnieku skaitu novietnē (pa sugām);

12.16. klīniski slimo dzīvnieku skaitu novietnē (pa sugām);

12.17. mirušo dzīvnieku skaitu novietnē (pa sugām);

12.18. nokauto dzīvnieku skaitu (pa sugām);

12.19. iznīcināto liemeņu skaitu (pa sugām);

12.20. prognozējamo dzīvnieku kaušanas pabeigšanas datumu;

12.21. prognozējamo dzīvnieku iznīcināšanas pabeigšanas datumu.

13. Pēc sekundāra slimības uzliesmojuma (slimības uzliesmojums, kas epizootoloģiski saistīts ar primāro slimības uzliesmojumu) šo noteikumu 12.punktā minēto informāciju Eiropas Komisijai un citām Eiropas Savienības dalībvalstīm dienests elektroniski nosūta katru nedēļu pirmajā darbdienā. Informācijā iekļauj ziņas par iepriekšējo nedēļu (līdz svētdienas pusnaktij). Dienests informāciju sūta līdz laikam, kad valstī vairs nenovēro slimības uzliesmojumus un ir atcelti ierobežojošie pasākumi.

III. Pasākumi, kas veicami, ja ir aizdomas par mājas cūku saslimšanu

14. Dzīvnieku īpašnieks, turētājs, kautuves darbinieks, transportlīdzekļa vadītājs, praktizējošs veterinārārsts vai jebkura cita persona nekavējoties ziņo dienesta teritoriālajai struktūrvienībai, ja ir aizdomas par mājas cūku saslimšanu.

15. Pēc ziņojuma saņemšanas dienesta amatpersona nekavējoties veic izmeklēšanu (iegūst anamnēzi par slimības klīniskajiem simptomiem un saslimšanas gaitu, iegūst informāciju par dzīvu dzīvnieku, dzīvnieku barības un personu kustību), lai noteiktu cūku saslimšanas cēloni vai novērstu aizdomas par cūku saslimšanu. Dienesta amatpersona vai pilnvarots veterinārārsts ņem paraugus laboratoriskiem izmeklējumiem un nosūta tos uz references laboratoriju oficiālās diagnozes noskaidrošanai.

16. Dienesta amatpersona pēc ziņojuma saņemšanas dodas vizītē uz novietni un pieņem lēmumu par novietnes pakļaušanu uzraudzības pasākumiem. Vizīšu laikā novietnē veic cūku identifikācijas un reģistrācijas pārbaudi.